

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Nc/8/2014
Identifikačné číslo spisu: 5112244394
Dátum vydania rozhodnutia: 19.02.2014
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2014:5112244394.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého J. N., narodeného XX. S. XXXX, bývajúceho u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom B., dieťa rodičov matky - Mgr. M. N., bývajúcej v V. a otca - Mgr. Y. N., bývajúceho v L., o návrhu matky na zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 15 P 202/2012, o oznámení sudcov Krajského súdu v Žiline o skutočnostiach, pre ktoré môžu byť vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vednej na tomto súde pod sp. zn. 10 CoP 6/2014, takto

rozhodol:

I. Sudcovia Krajského súdu v Žiline Mgr. Mária Kašíková, JUDr. Erik Varga, JUDr. Eva Malíková, Mgr. Katarína Beniačová, JUDr. Ján Burik, JUDr. Dagmar Cabadajová, JUDr. Mária Dubcová, Mgr. František Dulačka, JUDr. Yvetta Dzugasová, JUDr. Miroslav Jamrich, JUDr. Jana Kotrčová, JUDr. Ladislav Mejstřík, JUDr. Ivana Nemčeková, JUDr. Martina Nemravová, JUDr. Amália Paulerová, JUDr. František Potocký, JUDr. Táňa Rapčanová, Mgr. Miroslav Šepták, Mgr. Zuzana Štolcová, JUDr. Roman Tichý, JUDr. Róbert Urban, JUDr. Jana Urbanová, JUDr. Gabriela Veselová, JUDr. Zuzana Jančárová, JUDr. Jana Martinčeková, JUDr. Veronika Poláčková, JUDr. Erika Šobichová, Mgr. Nora Tomková, JUDr. Martin Bargel, JUDr. Adriana Gallová, Juraj Krupa, JUDr. Eva Kyselová, JUDr. Milan Repáň, JUDr. Vladimír Sučík, JUDr. Mária Urbanová, JUDr. Dana Wänkeová, s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 15 P 202/2012 a na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10 CoP 6/2014.

II. Sudkyňa Krajského súdu v Žiline JUDr. Blažena Stašíková, n i e j e v y l ú č e n á z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 15 P 202/2012 a na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10 CoP 6/2014.

III. Prejednávanie a rozhodovanie tejto veci (veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 15 P 202/2012) až do jej právoplatného skončenia sa p r i k a z u j e Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

Odôvodnenie

Predsedníčka Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 10 CoP 6/2014 podľa § 15 ods. 1 O.s.p. predložila vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o oznámení sudcov tohto krajského súdu majúc zato, že možno pochybovať o ich nezaujatosti (aj

vzhľadom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. júla 2009, sp. zn. 4 Nc 18/2009), a preto prichádza v úvahu prikázanie veci inému súdu.

Sudcovia Krajského súdu v Žiline Mgr. Mária Kašíková, JUDr. Erik Varga, JUDr. Eva Malíková, Mgr. Katarína Beniačová, JUDr. Ján Burik, JUDr. Dagmar Cabadajová, JUDr. Mária Dubcová, Mgr. František Dulačka, JUDr. Yveta Dzugasová, JUDr. Miroslav Jamrich, JUDr. Jana Kotrčová, JUDr. Ladislav Mejstřík, JUDr. Ivana Nemčeková, JUDr. Martina Nemravová, JUDr. Amália Paulerová, JUDr. František Potocký, JUDr. Táňa Rapčanová, Mgr. Miroslav Šepták, Mgr. Zuzana Štolcová, JUDr. Roman Tichý, JUDr. Róbert Urban, JUDr. Jana Urbanová, JUDr. Gabriela Věselová, JUDr. Zuzana Jančárová, JUDr. Jana Martinčeková, JUDr. Veronika Poláčková, JUDr. Erika Šobichová, Mgr. Nora Tomková, JUDr. Martin Bargel, JUDr. Adriana Gallová, Juraj Krupa, JUDr. Eva Kyselová, JUDr. Milan Repáň, JUDr. Vladimír Sučík, JUDr. Mária Urbanová, JUDr. Dana Wänkeová, uviedli, že matka maloletého dieťaťa M. N. pôsobí na krajskom súde vo funkcii súdnej tajomníčky, niektorí z nich uviedli, že sú s ňou v priateľskom vzťahu, ďalší uviedli, že vzhľadom na komunikáciu s ňou o jej súkromí získali poznatky o veci inak než procesným spôsobom, viacerí z nich už boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci zvýšenia výživného k maloletým deťom X. a J. N. (medzi tými istými účastníkmi konania) vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 15 P 292/2008 (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. júla 2009, sp. zn. 4 Nc 18/2009).

Sudkyňa Krajského súdu v Žilina JUDr. Blažena Stašíková (dočasne pridelená na výkon funkcie na Krajský súd v Žiline od 1. októbra 2013 do 31. marca 2014) v oznámení uviedla, že matku maloletých osobne pozná, táto je súdnou tajomníčkou v senáte 8 Co, ktorého je členkou, cíti sa byť zaujatá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť oznámení sudcov (§ 15 O.s.p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. Vychádzal pritom z § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o nezaujatosti.

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p., je prispieť k nestrannému prejednávaniu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom, a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia označených sudcov o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v tom zmarit' hroziace riziko, že by vo veci mohol

rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane). Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosť [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosť zákonného sudcu je to, či obava je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosť. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhládnuv od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Vo výroku I. tohto uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sú uvedení sudcovia Krajského súdu v Žiline, ktorí sa vyjadrili tak, že majú k matke maloletého dieťaťa M. N. (k účastníčke konania) bližší osobný - priateľský vzťah, majúci takú intenzitu, že presahuje rámec bežnej kolegiality, alebo uviedli, že získali poznatky o veci inak než procesným spôsobom (súkromnou komunikáciou s matkou maloletého), alebo už boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej medzi tými istými účastníkmi konania na Okresnom súde Žilina, sp. zn. 15 P 292/2008, pri ktorých dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru o existencii skutočnosti, ktorá je relevantná z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., a ktorá ich vylučuje z prejednávania a rozhodovania v danej veci.

V prípade sudkyne Krajského súdu v Žiline JUDr. Blaženy Stašíkovej, ktorá vo svojom oznámení uviedla, že matka maloletého dieťaťa je súdnou tajomníčkou v senáte v ktorom pôsobí ako dočasne pridelená sudkyňa a preto sa cíti byť zaujatá, vzal Najvyšší súd Slovenskej republiky na zreteľ, že

nestrannosť sudcu nemôže ohroziť skutočnosť, že sudca účastníka pozná z dôvodu pôsobenia na rovnakom pracovisku, či z jeho pôsobenia v rovnakom senáte a nedeclaruje k nemu žiaden vzťah takej intenzity, pre ktorý by tu existovali pochybnosti o jeho zaujatosti. Pokiaľ ide o profesionálne, resp. kolegiálne vzťahy sudcov a zamestnancov súdov (a to i na tom istom súde), ktoré neprekračujú tomu zodpovedajúce medze, objektívne nie je daný dôvod pre pochybnosti o nezaujatosti, lebo táto skutočnosť sama osebe ešte nesvedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 14 O.s.p. (obdobne napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Nc 1/2012, sp. zn. 7 Nc 35/2012, 8 Nc 6/2014, sp. zn. 1 Nc 9/2012, sp. zn. 1 Nc 8/2010 a iné).

Z dôvodov vyššie uvedených rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sudcovia uvedení bode I. výrokovej časti tohto uznesenia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci, a sudkyňa uvedená v bode II. výrokovej časti uznesenia nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Vzhľadom na uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že tu nastala procesná situácia, na ktorú dopadá § 12 ods. 1 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia ak nemôže príslušný súd o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení, musí byť vec prikázaná inému súdu toho istého stupňa. Vzhľadom na to prikázal vec až do jej právoplatného skončenia Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.